

Det Nationale Forskningscenter
for Arbejdsmiljø

Formidlingsmøde om unge, arbejdsmiljø og sygefravær

Jeppé Karl Busk Sørensen, Forsker & Ida E. H. Madsen, Seniorforsker

16. Januar 2025

Dagsorden

13.00 - 13.10	Velkommen og introduktion v. Ida E. H. Madsen, Seniorforsker, NFA
13.10 - 13.45	Psykosocialt arbejdsmiljø og sygefravær blandt unge, v. Jeppe K. B. Sørensen, Forsker, NFA
13.45 - 14.00	Pause
14.00 - 14.20	Psykosocialt arbejdsmiljø og sygefravær blandt unge, v. Jeppe K. B. Sørensen, Forsker, NFA
14.20 - 14.30	Eksempler fra arbejdspladstiltag om unges arbejdsmiljø, v. Vivi Lambert, Arbejdsmiljøchef, Horesta
14.30 - 15.00	Spørgsmål og diskussion v. Ida E. H. Madsen, Seniorforsker, NFA

Velkommen & introduktion

**Unge, arbejdsmiljø og
sygefravær**

Baggrund og formål

- Projekt bevilget fra Arbejdsmiljøforskningsfonden i 2019
- Projektperiode: 1. december 2020 – 30. november 2023 (2024)

- Omtrent 44% af det samlede sygefravær i Danmark var kort sygefravær
- Andelen af kort sygefravær højst blandt unge
- Tidligere forskning i sygefravær primært fokus på langvarigt sygefravær
- Manglende forskning i sygefravær blandt unge

Baggrund og formål

Projektets formål er at skabe ny viden om betydningen af det psykosociale arbejdsmiljø for kort sygefravær (sygefraværsepisoder af højst 7 dages varighed) blandt unge under 30 år. Med fokus på de psykosociale arbejdsmiljøfaktorer jobusikkerhed, kvantitative og følelsesmæssige krav, job kontrol og risiko for arbejdsrelateret vold vil vi undersøge følgende spørgsmål:

1. Hvilken betydning har det psykosociale arbejdsmiljø for forekomsten af kort sygefravær blandt unge arbejdstagere?
2. I hvilken grad varierer sammenhænge mellem psykosocialt arbejdsmiljø og det korte sygefravær blandt unge arbejdstagere mellem brancher?
3. Er ændringer i det psykosociale arbejdsmiljø forbundet med ændringer i forekomsten af kort sygefravær?

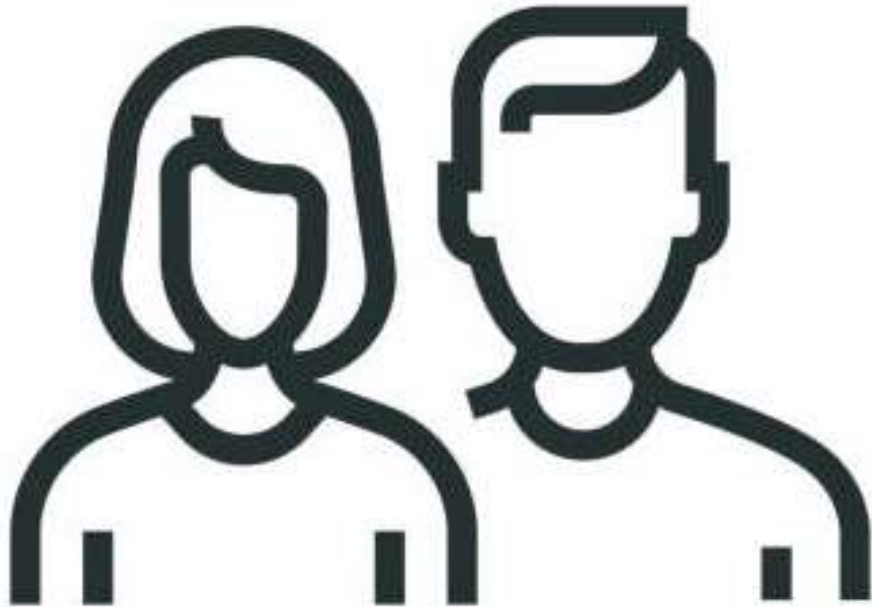

Præsentation af resultater

Psykosocialt arbejdsmiljø og sygefravær blandt unge

Unge arbejdstagere

Definitioner kan variere afhængigt af, hvad der forstås ved "ung" og "arbejdstagere", og afhænger ofte af konteksten.

EU-lovgivning definerer unge arbejdstagere som ansatte under 18 år.

EU-politiske initiativer har ofte en bredere definition og inkluderer ofte unge op til 30 år.

Variierende arbejdstid: En stor andel (ca. 60%) af unge er ansat i deltidsjob, mens de er under uddannelse.

Unge arbejdstagere i Danmark

Lønmodtagere i Danmark, andet kvartal 2024 (%)

I alt	3.034.222	
Under 15 år	23.399	1%
15-19 år	186.664	6%
20-24 år	262.771	9%
25-29 år	305.088	10%
>30 år	2.188.364	72%

Danmarks statistik, <https://www.statistikbanken.dk/>

Sygefravær

Sygefravær er midlertidigt fravær fra arbejde på grund af nedsat arbejdsevne eller sygdom og en kendt indikator for fysisk, mental og social funktionsevne.

I EU udgør de gennemsnitlige omkostninger ved sygefravær ca. 2,15% af BNP.

Varighed af sygefravær kan ses som en indikator for alvorligheden, hvor korte sygefraværperioder oftere er relateret til midlertidige sygdomme (fx influenza) men kan også være relateret til mistrivsel på arbejdet.

Psykosocialt (psykisk) arbejdsmiljø

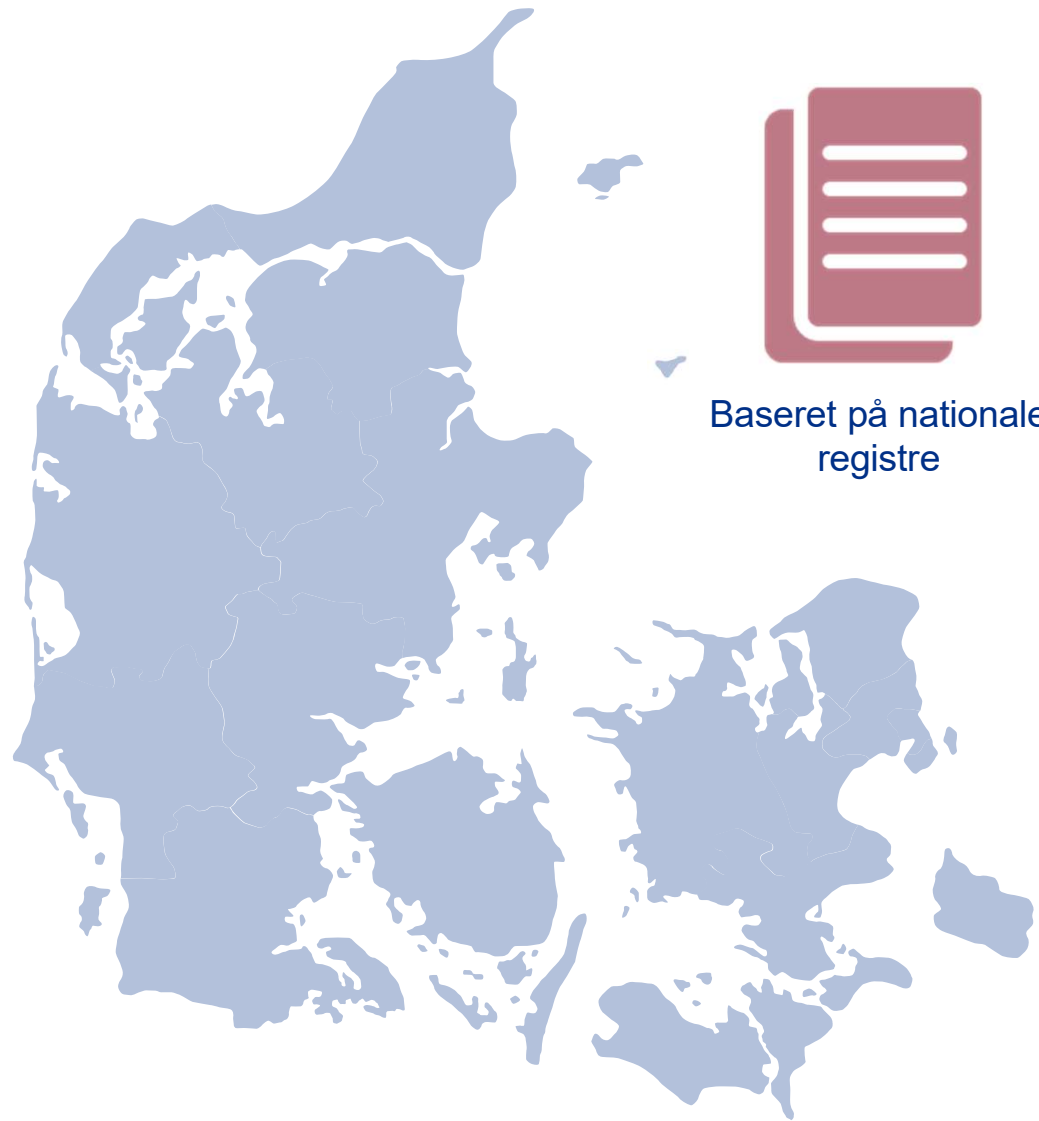

...de psykologiske og sociale påvirkninger, som individer og grupper oplever, mens de varetager deres arbejdsopgaver.

Dansk Arbejdslivskohorte

n=1.537.108

Alle unge, der trådte ind på det danske arbejdsmarked for første gang mellem 1995 og 2018, mens de var mellem **15 og 30 år**.

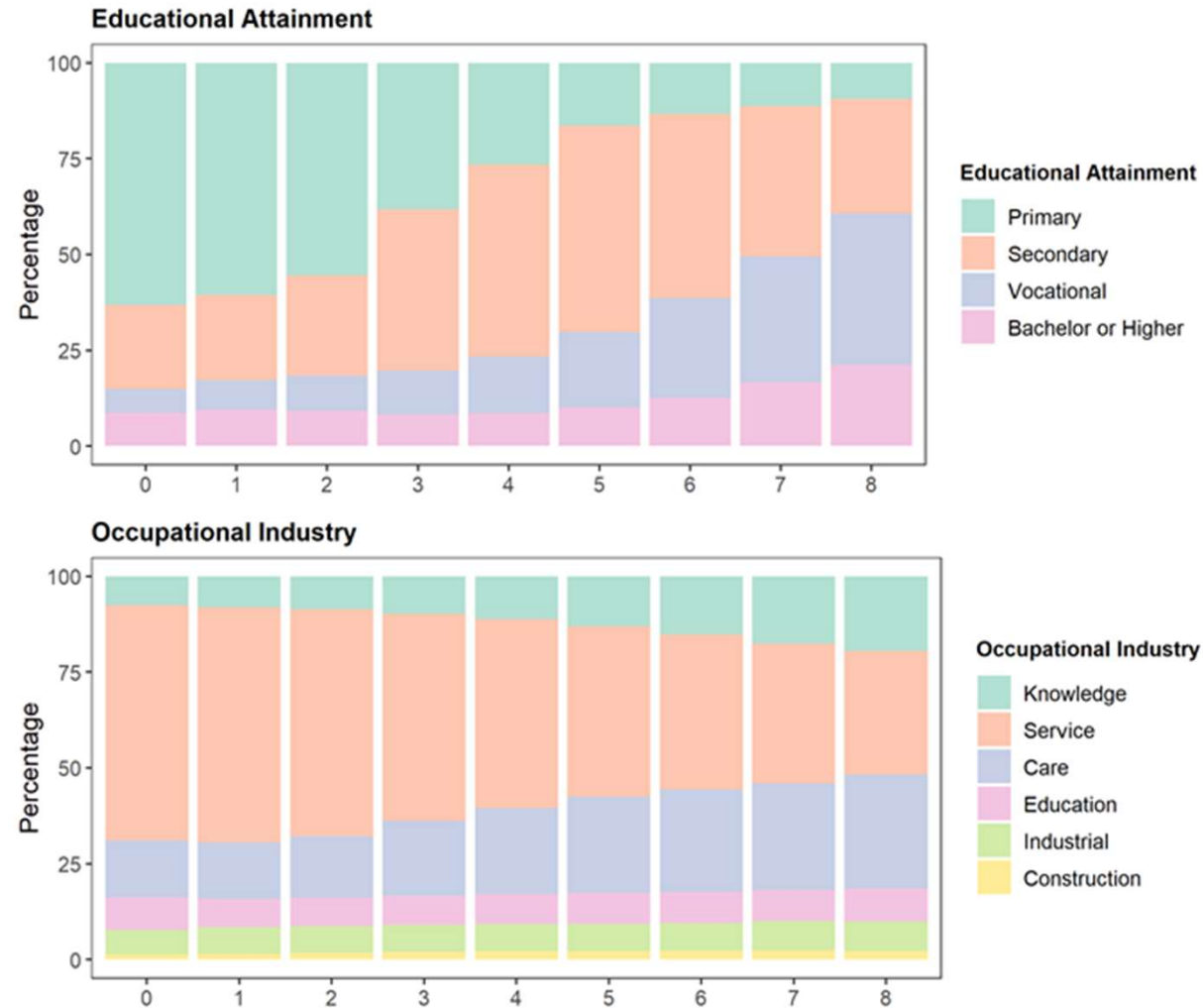

Dansk Arbejdslivskohorte

En dynamisk kohorte, der følger unge fra deres indtræden på arbejdsmarkedet i administrative registre.

Under opfølgningsperioden blev de unge

- mere uddannede
- skiftede fra service til omsorgsarbejde (kvinder) og vidensarbejde (mænd)

Sygefraværersdata

Psykosocial arbejdsmiljøfaktorer

JobEksponeringsMatricer (JEM)

- Estimeret gennemsnitligt niveau af arbejdsforhold på tværs af jobtitler, køn og alder.
- Baseret på spørgeskemadata fra Arbejdsmiljø og Helbred 2012 og Nationale Arbejdsmiljø Kohorte 2000 og 2005.

Jobusikkerhed

Kvantitative krav

Indflydelse

Job strain

Følelsesmæssige krav

Arbejdsrelateret vold

Hovedfund

- Størstedelen af de unge arbejdstagere har ingen eller få kortvarige sygefraværsperioder. Gentagne korte eller længere sygefraværsperioder tidligt i arbejdslivet kan være en tidlig risikomarkør for fremtidig langtidssygefravær.
- Der er en sammenhæng mellem flere psykosociale arbejdsmiljøfaktorer og sygefravær af forskellige længder blandt unge arbejdstagere. Dette antyder, at tidligere fund om arbejdsmiljø og sygefravær også gælder blandt unge.
- Indflydelse på arbejdet er en vigtig faktor for sygefravær blandt unge medarbejdere. Hypotetiske simulerede interventioner indikerer, at øget indflydelse, muligvis kan reducere sygefraværet blandt unge arbejdstagere.
- Flere yngre arbejdstagere har en eller flere psykiatriske diagnoser. Blandt yngre arbejdstagere med psykiatriske diagnoser viser foreløbige analyser at lav indflydelse i arbejdet er forbundet med øget risiko for tidlig førtidspension.

Artikel 1

Sygefravær blandt unge arbejdstagere

Sickness absence trajectories among young employees in their first full time employment and subsequent risk of long-term sickness absence: A Danish register-based cohort study

Sørensen JK, Mathisen J, Bültmann U, Lallukka T, Melchior M, Rod NH, Pedersen J, Stansfeld S, Rugulies R, Christensen KB, Madsen IEH.

Accepted BMJ Public Health

Baggrund og formål

Fra tidligere forskning ved vi:

- At sygefravær kan være tilbagevendende.
- Både hyppige kortvarige og langvarige sygefraværsperioder er associeret med øget risiko for længerevarende fravær fra arbejdsmarkedet.
- Begrænset forskning blandt unge arbejdstagere.

Formål:

- 1) At identificere og analysere mønstre for sygefravær blandt yngre arbejdstagere i starten af deres arbejdsliv samt
- 2) undersøge, om disse mønstre er tidlige risikomarkører for langtidssygefravær.

Studiepopulation og metode

Dansk Arbejdslivskohorte

- 91.633 yngre arbejdstagere i deres første fuldtidsarbejde (>32 timer/ugen).

Sygefraværs mønstre

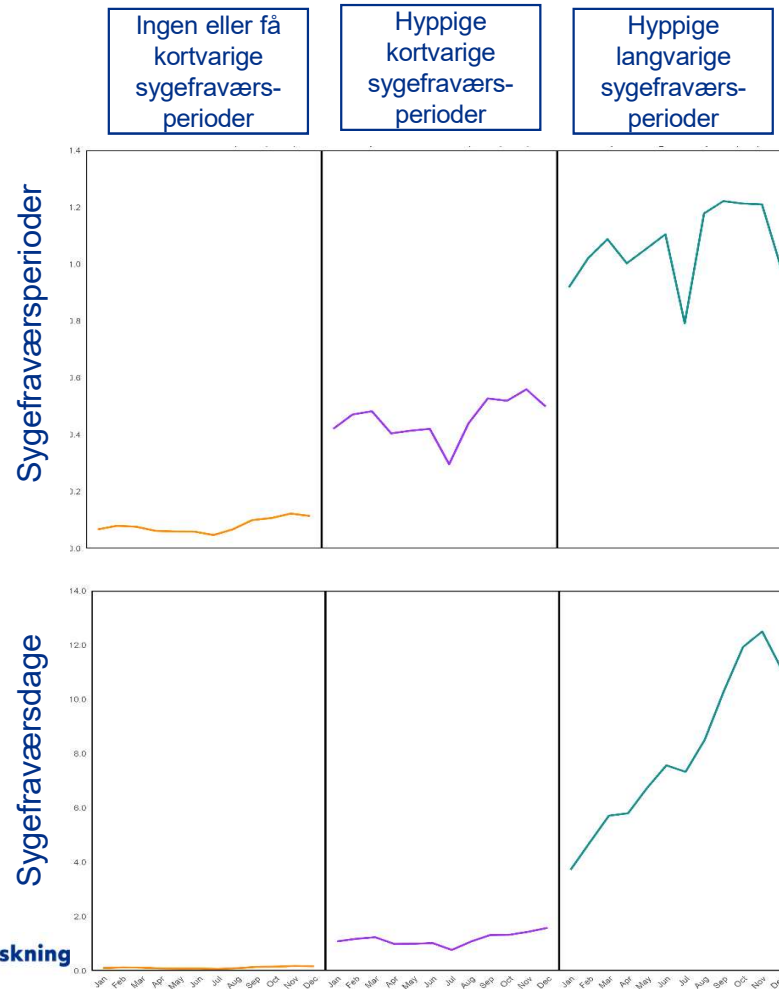
- Group-Based Multi Trajectory Model (GBMTM).
- Statistisk metode til at identificere grupper med lignende sygefraværs mønstre.
- Kombination af sygefraværsperioder (hyppighed) og sygefraværdsdage (længde).

Statistiske analyser

- 2-årig risiko for langtidssygefravær (>30 dage).

Gns. alder ved indtrædelse	22
Kvinder, %	49
Uddannelse, %	
Grundskole	41
Ungdomsuddannelse/gymnasium	21
Erhvervsuddannelse	15
Bachelor eller højere	18
Branche, %	
Vidensarbejde	15
Service	45
Sundhed, omsorgsarbejde og uddannelse	25
Industri	9
Bygge og anlæg	3
Andet	2
Offentligt ansatte, %	93

Sygefravæersmønstre blandt yngre arbejdstagere

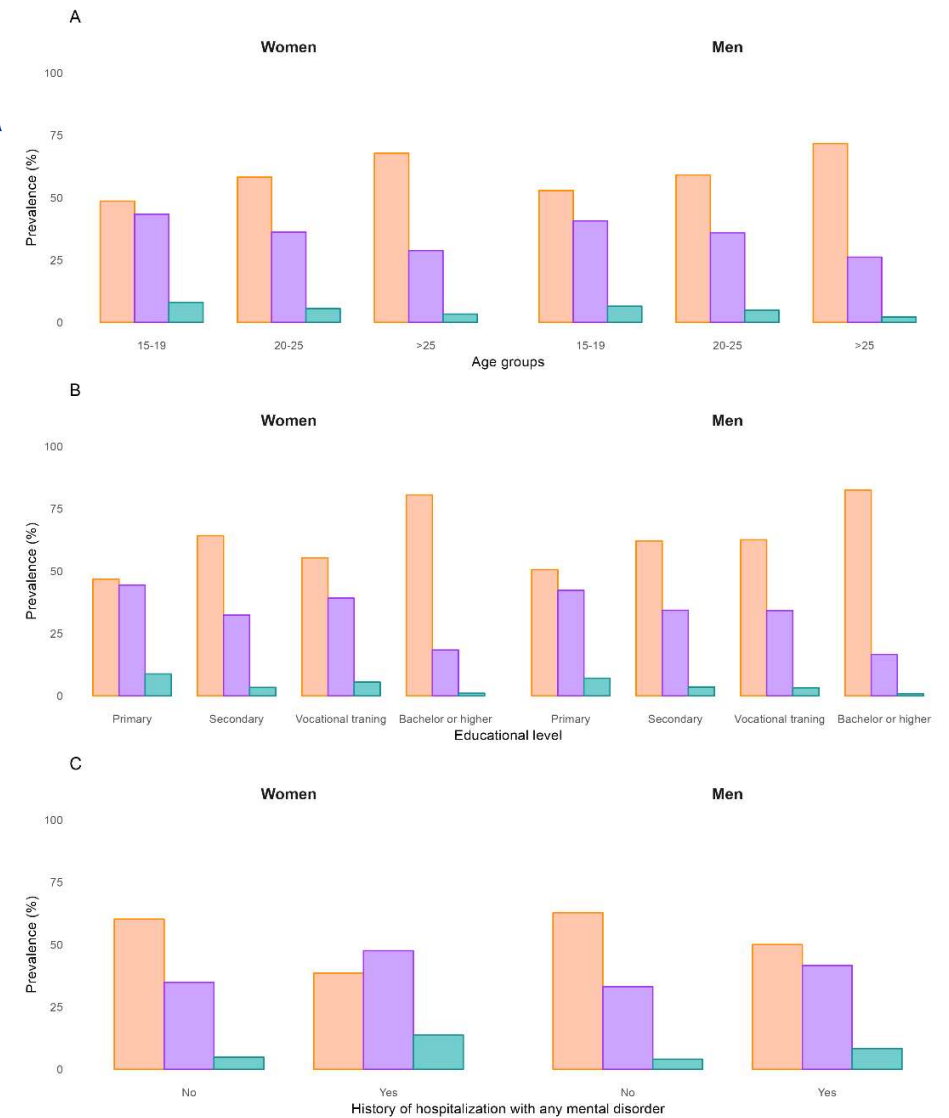
	Sygefraværs- mønstre	%	Gns. Sygefraværs- længde
Kvinder (n=44.720)	Ingen eller få kortvarige	58,6%	1.5
	Hyppige kortvarige	35,9%	3.1
	Hyppige langvarige	5,5%	4.7
Mænd (n=46.913)	Ingen eller få kortvarige	61,8%	1.4
	Hyppige kortvarige	32,8%	2.5
	Hyppige langvarige	4,4%	4.1

Sygefraværsmønstre – karakteristika

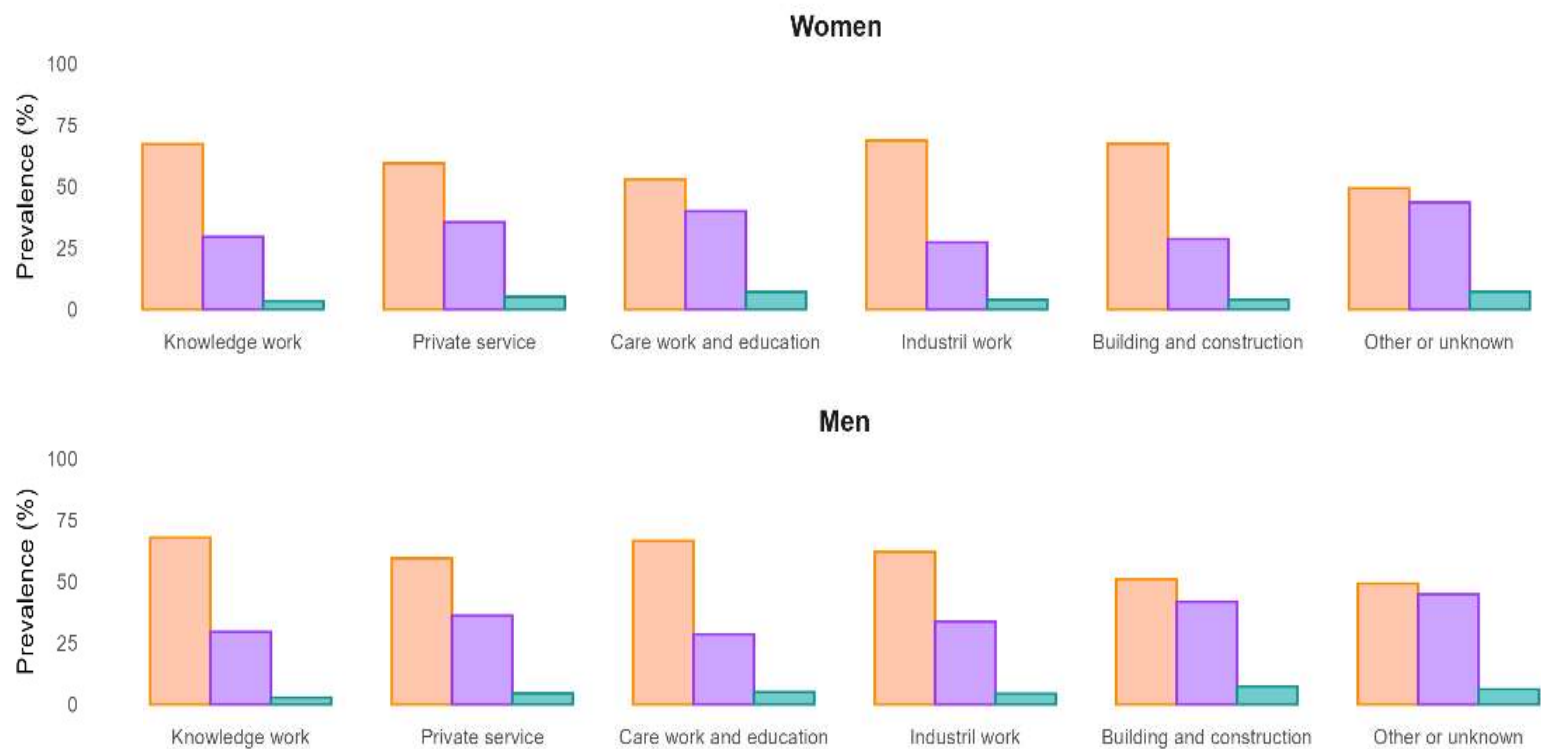
Yngre arbejdstagere med hyppige kortvarige (lilla) eller hyppige langvarige sygefraværsperioder (grøn) var overordnet:

- Yngre
- Mindre uddannede
- Oftere diagnosticeret med psykiatriske lidelser

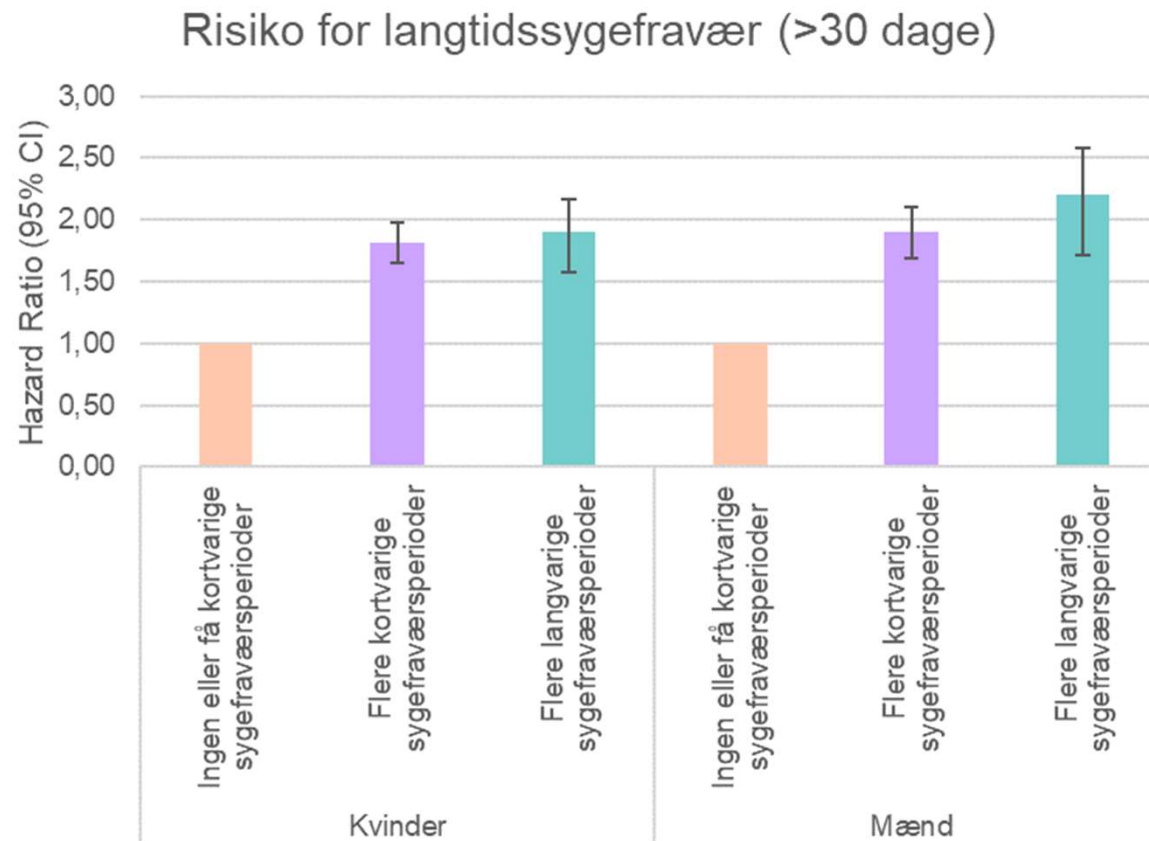
Sammenlignet med arbejdstagere med ingen eller få kortvarige sygefraværsperioder (orange).

Sygefraværsmønstre på tværs af brancher

Sammenhæng mellem sygefraværsmønstre og toårig risiko for langtidssygefravær (>30 dage)

Sygefravær blandt unge arbejdstagere

- Størstedelen af de unge arbejdstagere har ingen eller meget lidt sygefravær i deres første år som fuldtidsansat.
- Flere kortvarige og flere langvarige sygefraværsperioder tidligt i arbejdslivet kan være en tidlig risikomarkør for fremtidig langtidssygefravær.

Artikel 2

Psykosocialt arbejdsmiljø og sygefravær blandt unge arbejdstagere

---

Scand J Work Environ Health 2023;49(4):249-258

<https://doi.org/10.5271/sjweh.4083>

Published online: 19 Feb 2023, Issue date: 01 May 2023

Psychosocial working conditions and sickness absence among younger employees in Denmark: a register-based cohort study using job exposure matrices

by [Sørensen JK](#), [Pedersen J](#), [Burr H](#), [Holm A](#), [Lallukka T](#), [Lund T](#), [Melchior M](#), [Rod NH](#), [Rugulies R](#), [Sivertsen B](#), [Stansfeld S](#), [Christensen KB](#), [Madsen IEH](#)

Baggrund og formål

Fra tidligere forskning:

- Sammenhængen mellem krav, kontrol i arbejdet, job strain, følelsesmæssige krav, samt vold og langtidssygefravær.
- Begrænsninger i tidligere forskning:
  - Meget lidt fokus på unge arbejdstagere og analyser inkluderer sjældent kortvarigt sygefravær.

Formål:

- 1) At identificere hvilke psykosociale arbejdsmiljøfaktorer der er associeret med sygefravær blandt yngre arbejdstagere og
- 2) om associationerne varierer på tværs af forskellige længder af sygefravær og brancher.

Studiepopulation og metode

Dansk Arbejdslivskohorte

- 301.185 yngre arbejdstagere.

Psykosociale arbejdsmiljøfaktorer

- JobEksponeringsMatricer.
- Jobusikkerhed, kvantitative krav, indflydelse i arbejdet, Job strain, følelsesmæssige krav, arbejdsrelateret vold.

Statistiske analyser

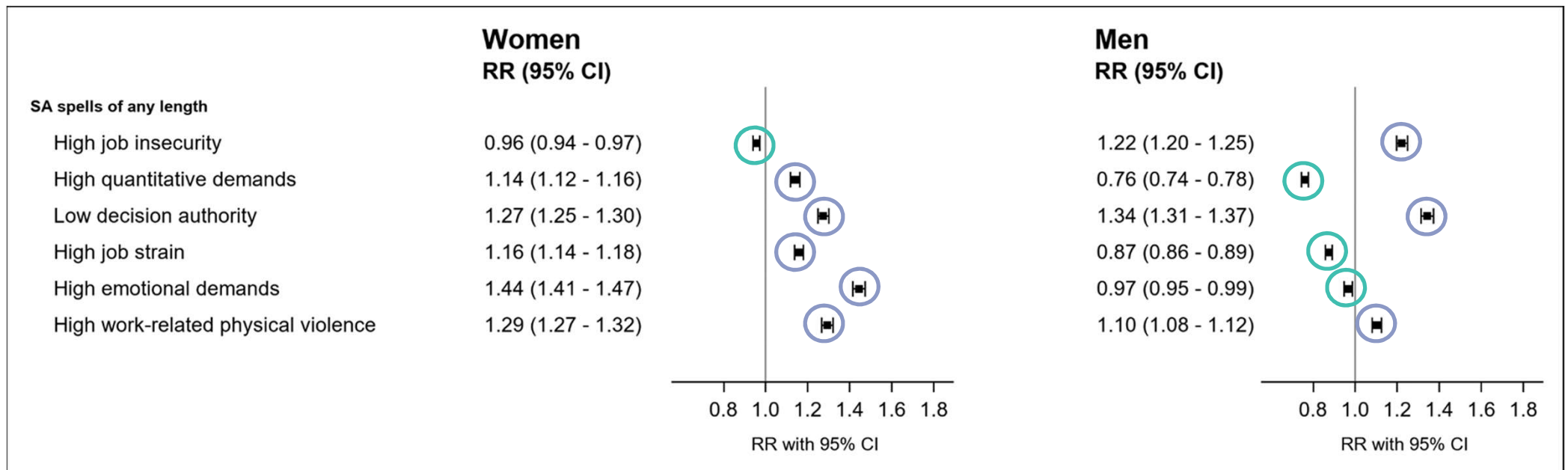
- Sygefraværsperioder (≥ 1 , > 1 , > 3 , > 7 , > 30 dage).

Gns. alder ved indtrædelse	20
Kvinder, %	53
Uddannelse, %	
Grundskole	58
Ungdomsuddannelse/gymnasium	25
Erhvervsuddannelse	7
Bachelor eller højere	8
Branche, %	
Vidensarbejde	8
Service	61
Sundhed, omsorgsarbejde og uddannelse	15
Industri	7
Bygge og anlæg	2
Andet	7

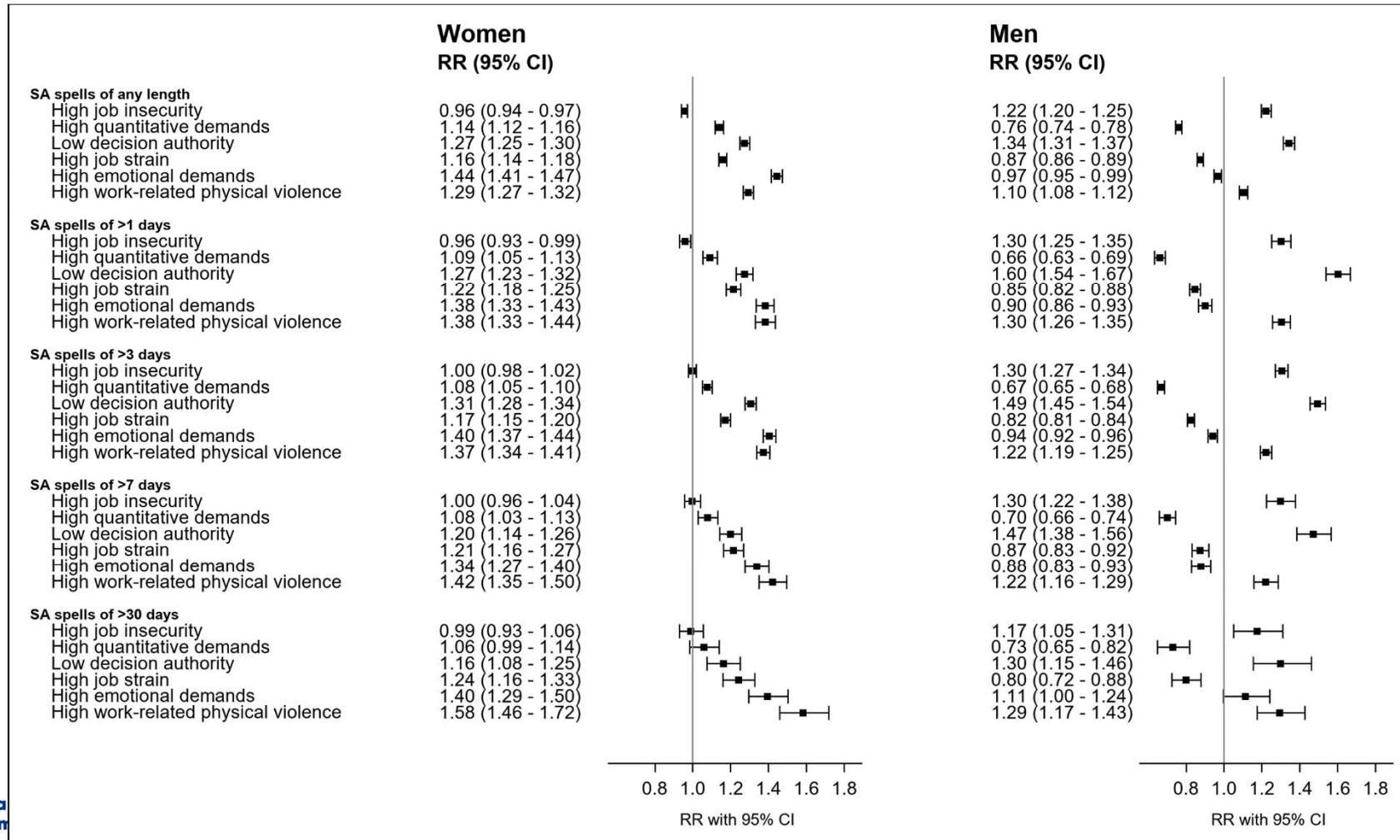

Psykosocialt arbejdsmiljø og sygefraværsperiode blandt unge arbejdstagere

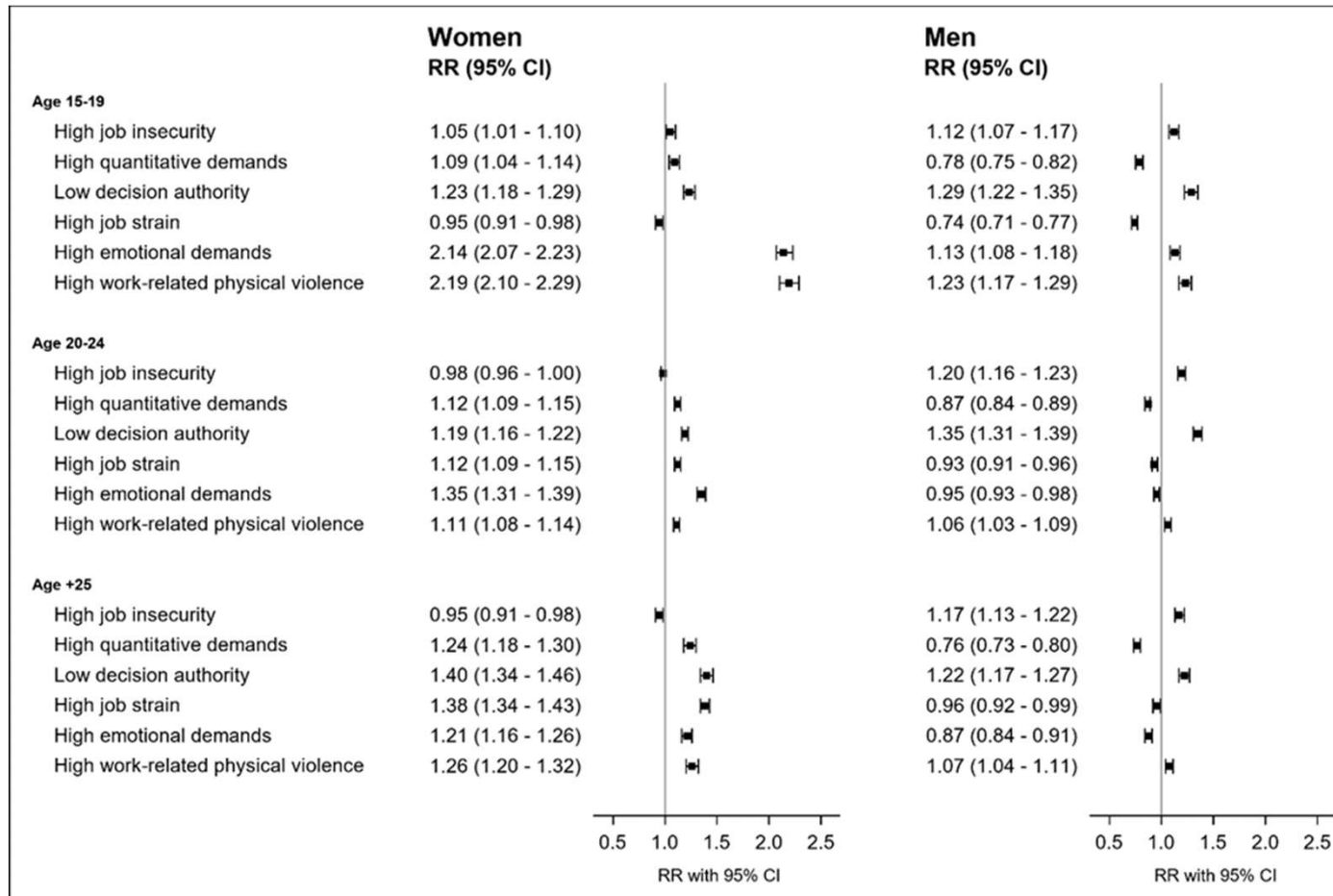

Justeret for: Alder, etnicitet, civilstand, sektor, indkomst, brug af sundhedsydelser, somatiske og mentale helbredsdiagnoser, fysiske krav i arbejdet og tidligere sygefravær.

Sygefraværsperioder med forskellige længder

Aldersspecifikke resultater

Psykosocialt arbejdsmiljø blandt unge arbejdstagere

- Flere psykosociale arbejdsmiljøfaktorer er associeret med sygefravær blandt unge arbejdstagere, hvilket understøtter tidligere resultater blandt ældre medarbejdere.
- Sammenhænge på tværs af forskellige længder af sygefravær tyder på, at eksisterende viden om sammenhængen mellem psykosocialt arbejdsmiljø og langvarigt sygefravær også kan gælde for kortvarigt sygefravær, som er mere udbredt blandt unge arbejdstagere.

Artikel 3

Ændringer i psykosocialt arbejdsmiljø og sygefravær blandt unge arbejdstagere

Baggrund og formål

Fra tidligere forskning:

- Organisatoriske interventioner kan være med til at forbedre helbred og trivsel blandt medarbejderne.
- Større gennemgang af 957 arbejdspladsinterventioner indikerer at organisatoriske tiltag med fokus på at øge indflydelse på arbejdet var særligt effektive i forhold til en række positive resultater, herunder reduktion af sygdomsfravær (Aust, 2023).

Formål:

- 1) At identificere den potentielle reduktion i sygefraværsdage blandt yngre arbejdstagere ved en forbedring i indflydelse i arbejdet
- 2) om associationerne varierer på tværs af forskellige brancher.

Studiepopulation og metode

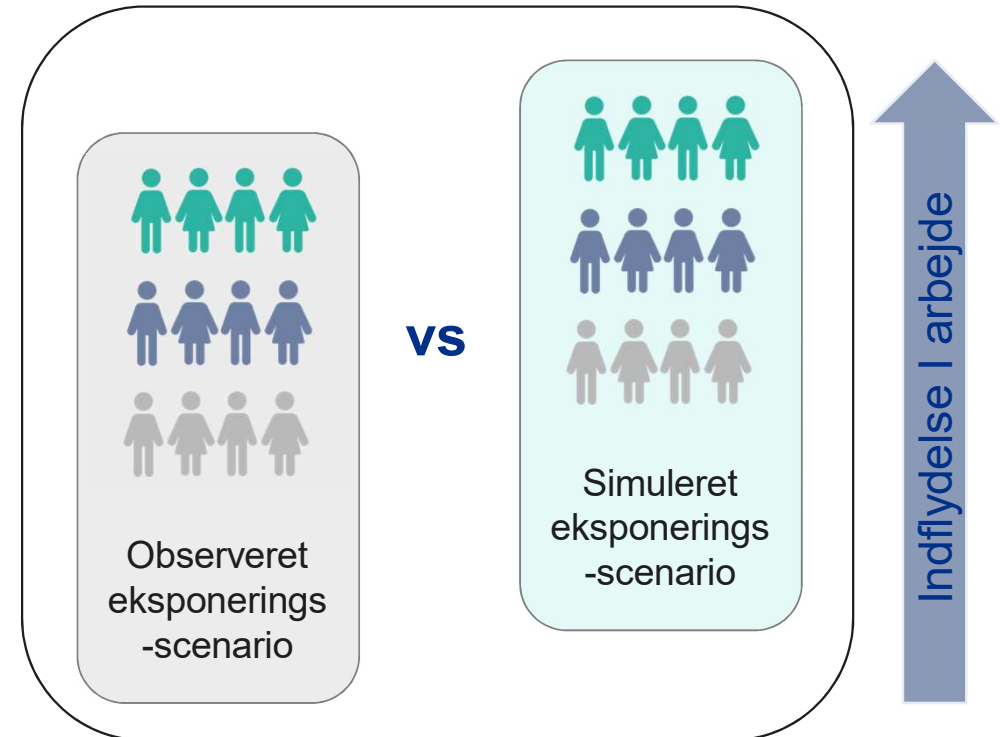
Studiepopulation: 301.185 yngre medarbejdere.

Eksponering: Indflydelse på arbejdet (JEM).

Udfald: Årligt antal sygedage (Fraværsregisteret).

Statistisk analyse: Parametrisk G-formel.

- Gennemsnitlig eksponeringseffekt i et kontrafaktisk rammeværk.
- Sammenlignede estimerede årlige sygedage i forskellige eksponeringsscenarier.
- Simuleret stigning i indflydelse på arbejdet (1 std).

Foreløbige resultater

Simulerede forbedringer i indflydelse i arbejdet på omkring 2% var associeret med en estimeret mindre reduktion i årlige sygefraværsdage på individ niveau og en betragtelig reduktion på populationsniveau.

Sammenlignelige estimater på tværs af flere brancher, med den største potentielle ændring i sygefraværsdage blandt unge i sundhed, omsorgsarbejde og uddannelsessektoren.

Artikel 4

Psykosocialt arbejdsmiljø og risiko for førtidspension blandt unge med psykiatriske diagnoser

Baggrund og formål

Fra tidligere forskning:

- Stigende forekomst af psykiatiske diagnose.
- Velkendt sammenhæng dårlige arbejdsvilkår øger risikoen for førtidspension. Arbejdsvilkår er en vigtig og modificerbar faktor for at reducere risikoen for at stå uden for arbejdsmarkedet.
- Få studier fokuserer på unge arbejdstagere med psykiatiske diagnoser.

Formål:

- 1) Kortlægge forekomsten af psykiatiske diagnoser blandt unge arbejdstagere.
- 2) Analysere sociodemografiske og arbejdsmæssige karakteristika.
- 3) Undersøge betydning af psykosociale arbejdsmiljøfaktorer for risikoen for førtidspension blandt unge med psykiatiske diagnoser.

Studiepopulation og metode

Dansk Arbejdslivskohorte

- 1,5 millioner yngre arbejdstagere, der indtrådte på det arbejdsmarkedet mellem 1995 og 2018.

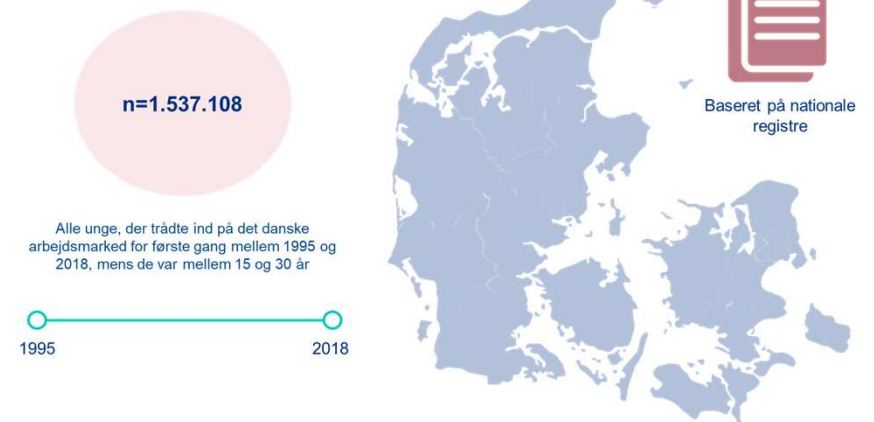
Psykosociale arbejdsmiljøfaktorer

- JobEksponeringsMatricer.

Statistiske analyser

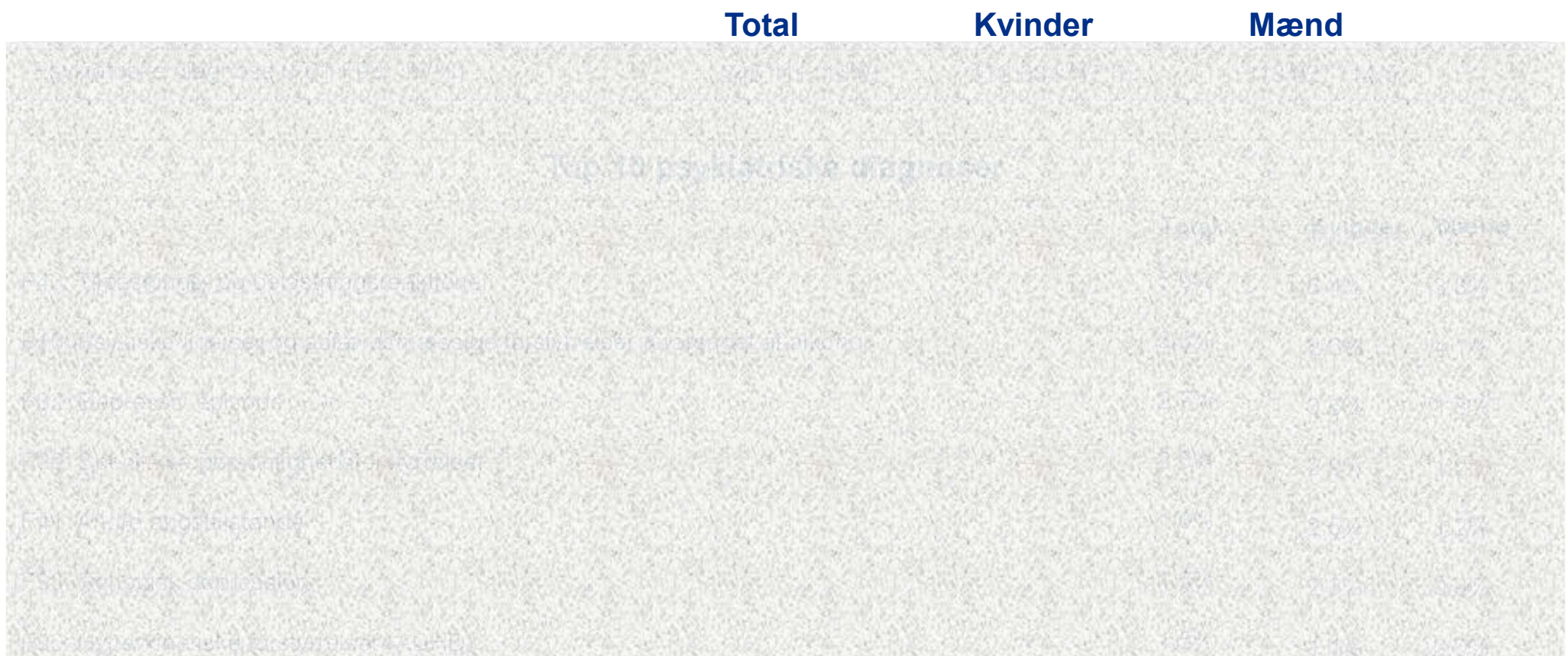
- Association mellem psykosociale arbejdsmiljøfaktorer og risiko for førtidspension.

Dansk Arbejdslivskohorte

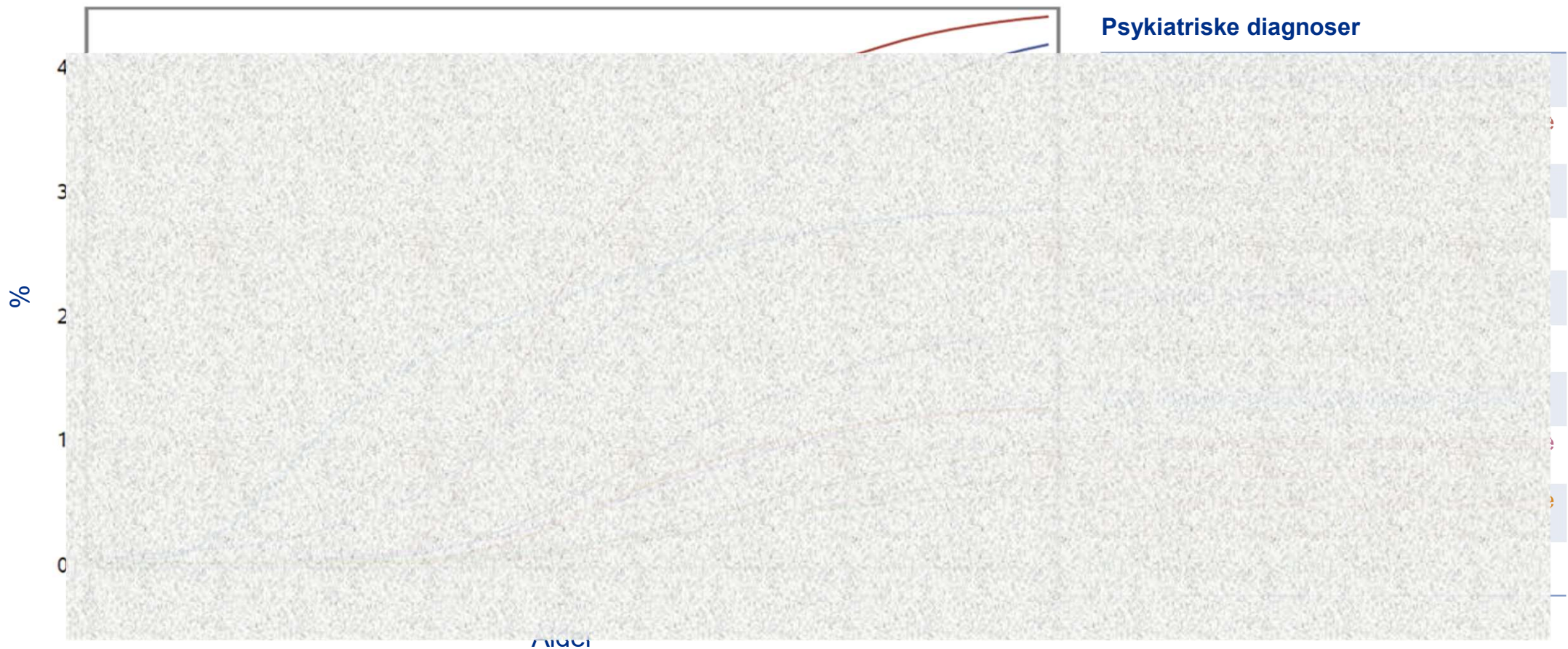
Psykiatriske diagnoser blandt unge arbejdstagere

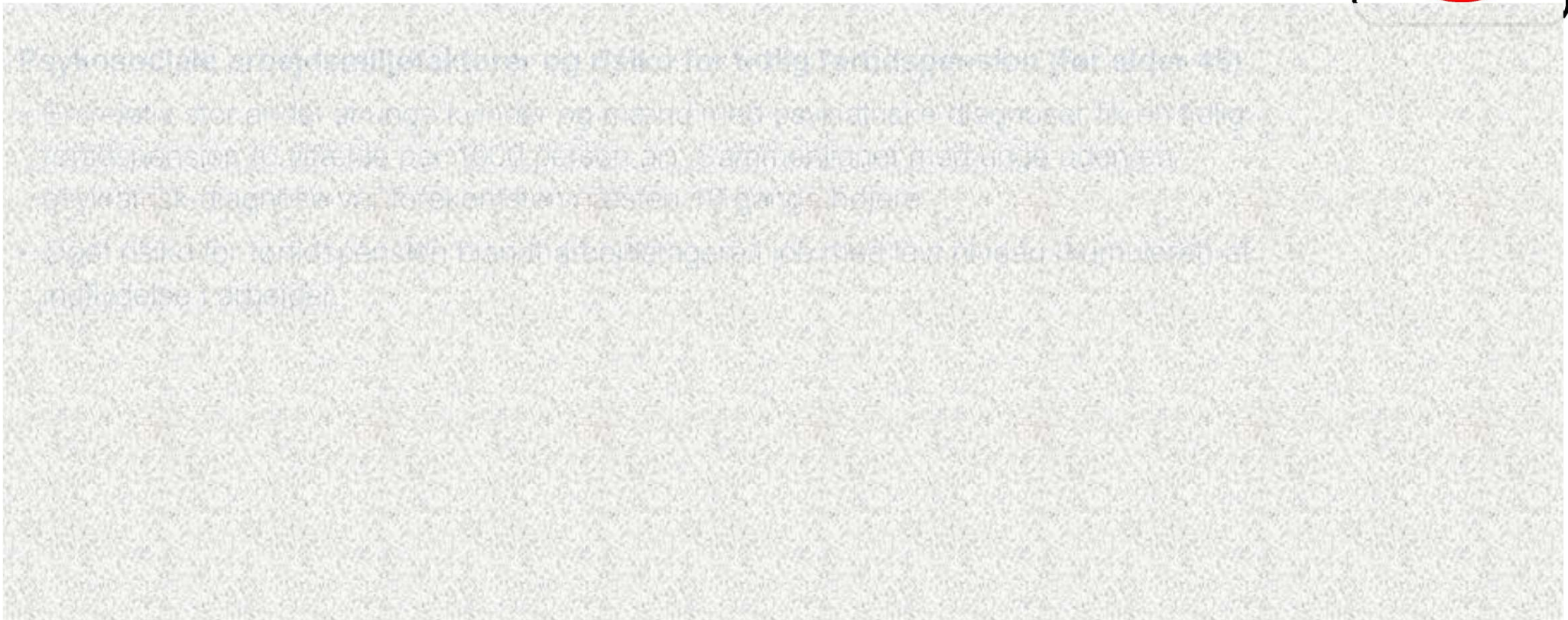
Kumuleret forekomst (%) af udvalgte psykiatiske diagnoser – Kvinder

Kumuleret forekomst (%) af udvalgte psykiatriske diagnoser – Mænd

Foreløbige resultater

Styrker:

Information on alle længder af sygefravær (inkl. kortvarigt sygefravær).

Stor register-baseret kohorte der følge unge fra deres første indtræden på arbejdsmarkedet.

Omfattende justering af demografiske-, socioøkonomiske- og helbreds faktorer.

Begrænsninger:

Lav generaliserbarhed til små private virksomheder (<10 ansatte).

Jobeksponeringsmatricer øger risikoen for fejklassificering af eksponeringer samt begrænser faktorer vi kan undersøge.

Ikke muligt at tage højde for livsstils- og helbredsadfærd (herunder sygefraværsadfærd).

Opsamling

- Størstedelen af de unge arbejdstagere har ingen eller få kortvarige sygefraværsperioder. Gentagne korte eller længere sygefraværsperioder tidligt i arbejdslivet kan være en tidlig risikomarkør for fremtidig langtidssygefravær.
- Der er en sammenhæng mellem flere psykosociale arbejdsmiljøfaktorer og sygefravær af forskellige længder blandt unge arbejdstagere. Dette antyder, at tidligere fund om arbejdsmiljø og sygefravær også gælder blandt unge.
- Indflydelse på arbejdet er en vigtig faktor for sygefravær blandt unge medarbejdere. Hypotetiske simulerede interventioner indikerer, at øger indflydelse, muligvis kan reducere sygefraværet blandt unge arbejdstagere.
- Flere yngre arbejdstagere har en eller flere psykiatriske diagnoser. Blandt yngre arbejdstagere med psykiatriske diagnoser viser foreløbige analyser at lav indflydelse i arbejdet er forbundet med øget risiko for tidlig førtidspension.

Eksempler fra arbejdspladstiltag om unges arbejdsmiljø, v. Vivi Lambert, Arbejdsmiljøchef, Horesta

A background image showing a group of business professionals in a meeting. They are gathered around a table, looking at documents and charts. The image is slightly blurred, focusing on the text overlay.

Arbejdspladstiltag for de unges arbejdsmiljø

Vivi Lambert, Arbejdsmiljøchef

FOREBYGGELSE

- Hvor sikre man det gode arbejdsmiljø?
  - Flexibilitet og inddragelse
- Vagtplan – mulighed for at komme med ønsker
- Lederuddannelse – forståelse for de unge – alle er forskellige, ikke kun de unge
- "Kontoret kommer til driften"
- Mentorordning – "ny i arbejde"

FOREBYGGELSE

- Værktøj
- App
  - "My inner me"
  - Temperaturmåling
- Sundhedsordning
- Ledelsesuddannelse via brancheorganisationen, Horesta
  - Modul om arbejdsmiljøledelse

FOREBYGGELSE

- Mental trivsel på menuen
  - 10 gode råd
    - Respektfuld adfærd
    - Relationer
    - Dygtig ledelse
    - Den gode arbejdsdag – debriefing
- BFA materiale
  - Dialogkort

NÅR SYGDOMMEN INDTRÆDER

- Off-dag
- Sygefraværssamtale

A background image showing a business meeting. Several people in suits are gathered around a table, looking at documents. One document is clearly labeled 'CONTRACT'. A hand is holding a pen over a document with a bar chart. A teal rectangular box is overlaid in the center of the image, containing the text 'SPØRGSMÅL' in white.

SPØRGSMÅL

Spørgsmål og diskussion

Fælles refleksion og diskussion

1. Hvad er det vigtigste I tager med jer fra i dag?

Fx nye perspektiver, potentialer, anledning til at gøre noget anderledes?

2. Undrer I jer over noget af det I er blevet præsenteret for?

Er der nogle af oplæggenes pointer, som er i modstrid med jeres erfaringer på området?

3. Er der viden I mangler på området?

Hvor har vi brug for mere viden? Har I tilstrækkelig viden om de udfordringer, I finder vigtigst at arbejde med?